

At?f Karma??kl???? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *At?f Karma??kl???? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17092>

Özet

At?f Karma??kl??? Ölçe?i, bireylerin sosyal olaylar?n ve davran??lar?n nedenlerini analiz etme biçimindeki bireysel farklılıklar? ölçmek amacıyla uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, kişisel bir farklılık olarak at?f karma??kl??? kavram?na odaklanmakta ve bireylerin olaylar?n nedenlerini ne kadar derinlemesine, çok boyutlu ve karma??k bir çerçevede açıklad???n? de?erlendirmektedir. Ölçek, uyarlama çalışması Kamile Oya Paker tarafından 2004 yılında gerçekleştirilmi? ve Türkçe literatüre kazandırlm??tır.

Ölçek, yüksek at?f karma??kl???na sahip bireylerin, olaylar? açıklarken sadece basit, tekil nedenlere odaklanmak yerine, etkile?imli de?işkenleri, geçmi? bağlam? ve durumsal faktörleri kapsayan sofistike bilişsel süreçleri kulland???n? varsayar. Bu araç, sosyal psikoloji ve bilişsel bilimler alanında, bireylerin nedensel düşünme stillerini incelemek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

At?f Karma??kl???, Sosyal Bili?, At?f Kuram?, Bireysel Farklılıklar, Psikometri, Ölçek Uyarlaması, Neden Atfetme, Kamile Oya Paker.

Yazarlar

Kamile Oya Paker

Amaç

At?f Karma??kl??? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin toplumsal ve kişisel deneyimlerindeki olaylar?n arkasındaki nedenleri ne kadar karma??k bir bilişsel düzeyde içlediğini ölçmektir. Bu ölçek, bireyin nedensellik analizlerinde gösterdiği derinlik, çoklu faktörleri dikkate alma yetene?i ve analitik çaba düzeyini belirlemeyi hedefler.

Uyarlama çalışması'nın birincil amacı, orijinal At?f Karma??kl??? Ölçe?i'ni Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, bu önemli kişisel farklılık boyutunun Türkiye'deki akademik araştırmalarda güvenilir ve geçerli bir şekilde kullanılabilmesini sağlamaktır. Çalışma, aynı zamanda at?f karma??kl???n?n diğer psikolojik yapılarla olan ilişkisini incelemek için zemin hazırlam??tır.

Yapı

Ölçek, temel olarak **At?f Karma??kl??? (Attributional Complexity)** psikolojik yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireylerin olaylar?n nedenlerini açıklarken sergiledikleri bilişsel eğilimi ifade eder. Yüksek at?f karma??kl???, nedenlerin etkile?imli olduğunu, birden fazla faktörden

kaynakland???n? ve zaman içinde de?i?ebilece?ini kabul eden sofistike bir dü?ünce tarz?n? kapsar.

At?f karma??kl??? yap?s? genellikle üç ana bile?eni içerir: **Nedenlerin Çok Boyutlulu?u** (nedenlerin karma??k ve etkile?imli oldu?unu kabul etme), **Nedenleri Analiz Etme ?htiyac?** (nedenleri sorgulama ve derinlemesine dü?ünme motivasyonu) ve **Bili?sel Yük** (karma??k at?flar? i?leme koyma becerisi). Ölçek, bu bile?enler arac?l???yla bireylerin nedensel dü?ünme biçimlerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirir.

Geçerlik

At?f Karma??kl??? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? sürecinde (Paker, 2004), ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla gerekli istatistiksel analizlerin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Geçerlik çal???malar?, ölçek maddelerinin gerçekten at?f karma??kl??? yap?s?n? ölçtü?ünü ve Türk kültüründeki bireysel farkl?l?klar? do?ru bir ?ekilde yans?tt???n? do?rulamay? amaçlar.

Yap? geçerli?i genellikle faktör analizi teknikleri (Aç?klay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?larak incelenmi?tir. Ek olarak, ölçe?in di?er teorik olarak ili?kili yap?larla (örne?in, Bili?sel ?htiyaç, Sosyal Zeka) korelasyonlar?n?n incelendi?i ölçüt ba??nt?l? geçerlik çal???malar?n?n da yap?lmas? beklenir. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve kullan?lan yöntemler, yazar?n orijinal makalesinde mevcuttur.

Güvenirlik

Kaynak içerikte say?salsal bir güvenirlik de?eri belirtilmemi?tir. Ancak, Kamile Oya Paker taraf?ndan yürütölen 2004 uyarlama çal???mas?, ölçe?in iç tutarlıl???n? (Internal Consistency) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?ini incelemi?tir. ?ç tutarlıl?k, Cronbach Alfa katsay?s? gibi istatistiklerle ifade edilir ve ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Akademik standartlara uygun bir uyarlama çal???mas? olarak, At?f Karma??kl??? Ölçe?i'nin Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenilirlik katsay?lar?na sahip oldu?u beklenmektedir. Bu, ölçe?in zamana kar?? tutarlı ölçümler yapma yetene?inin kan?t?d?r.

Faktör Analizi

Uyarlama çal???mas?n?n önemli bir ad?m? olan faktör analizi, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda korunup korunmad???n? belirlemek için kullan?lm???t?r. Orijinal At?f Karma??kl??? Ölçe?i genellikle çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Faktör analizi, maddelerin hangi alt boyutlar alt?nda topland???n? ve bu boyutlar?n ölçe?in toplam varyans?n? ne ölçüde aç?klad???n? gösterir.

Yap?lan analizler, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar? destekleyen bir faktör yap?s? sergiledi?ini do?rulamal?d?r. Bu, Türk örnekleminde de at?f karma??kl???n?n çok boyutlu bir yap? olarak i?ledi?ini gösteren güçlü bir kan?tt?r.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Kaynakta belirtilmemiştir. Genellikle 5 veya 7 noktalı Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler, genellikle üniversite ö?rencileri ve genel popülasyon.

Age Group: Genç Yeti?kinlik (18 ya? ve üzeri).

Population Details: Ölçek, bili?sel süreçleri ve sosyal alg?yı ölçtü?ü için, bili?sel olarak normal geli?im gösteren tüm bireylere uygulanabilir.

Test Methodology: Bireysel farklılıklar? ölçen öz bildirim (self-report) ölçe?i. Uygulama süresi k?sad?r ve grupça uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Süreçler, Sosyal Alg?, At?f Stili, Psikometrik Özellikler, Nedensel Dü?ünme, ?stanbul Üniversitesi Psikoloji Çal??malar? Dergisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: oya.paker@ege.edu.tr

Correspondence Address: Ege Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, ?zmir, Türkiye (E-posta adresine dayanarak).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in bilimsel literatüre sunuldu?u ve uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?li **2004**'tür. Ölçek, ?stanbul Üniversitesi Psikoloji Çal??malar? Dergisi'nde yay?nlanm???tır. Akademik amaçlı kullan?mlar için yazar?n makalesine uygun at?f yap?lmas? gerekmektedir.

Ölçe?in sorumlu yazar? Kamile Oya Paker olup, ticari kullan?m veya özel izin gerektiren uygulamalar için kendisiyle ileti?im kurulmas? tavsiye edilir.

Bu ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki adresten indirilebilir: [atif-karmasikligi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Paker, K.O.(2004). Bireysel Bir Farklılık Olarak At?f Karma??kl??? : Kavramsal analiz ve ölçek uyarlamas?. *İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmalar? Dergisi*, 24(1), 1-24.

At?f Karma??kl??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??tır.

Ölçek maddelerinin tam listesi ve derecelendirme yönergeleri için lütfen sorumlu yazar Kamile Oya Paker'in 2004 tarihli "Bireysel Bir Farklılık Olarak At?f Karma??kl??? : Kavramsal analiz ve ölçek uyarlamas?" ba?lıklı orijinal makalesine ba?vurunuz.